

Σταύρος Ελ. Καλογιάννης
Βουλευτής Νομού Ιωαννίνων
Νέας Δημοκρατίας

2166
29/02/2012

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Θέμα: Η ηλεκτρονική συνταγογράφηση εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους καταστράτηγησης των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των ασθενών

Ένα σοβαρό θέμα προκύπτει από την καθολική εφαρμογή της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης των φαρμάκων από τους γιατρούς όλων των ασφαλιστικών ταμείων. Καθώς τα προσωπικά δεδομένα των ασθενών, μέσω της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης, αναρτώνται στο διαδίκτυο, προκύπτουν προβλήματα ιατρικού απορρήτου, ιατρικής δεοντολογίας και προστασίας των προσωπικών δεδομένων των πολιτών όπως το ονοματεπώνυμο, διεύθυνση κατοικίας, ΑΜΚΑ, αλλά κυρίως η διάγνωση με αναλυτική κατονομασία.

Για την διάγνωση τουλάχιστον, θα έπρεπε να υπάρχει κωδικοποίηση, όπως προβλέπει και η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας. Είναι ενδεικτικά όσα σωστά έχει επισημάνει στην από 9 Νοεμβρίου 2011 σχετική (συνημμένη) επιστολή του, προς την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ο ψυχίατρος κ. Φ. Μωρόγιαννης, η οποία δεν έχει απαντηθεί μέχρι σήμερα, αν και παρήλθαν τέσσερις μήνες.

Όμως ούτε το Υπουργείο σας απάντησε σε σχετική προηγούμενη Ερώτησή μου (υπ' αρ. 4335/11.01.2012).

Κατόπιν ουτών επανέρχομαι και

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός:

- 1) καταστράτηγεί η ηλεκτρονική συνταγογράφηση το δικαίωμα των ασθενών, όσον αφορά τα ατομικά τους δικαιώματα;
- 2) Αποτελεί αυτό παραβίαση του ιατρικού απορρήτου, δεδομένου ότι τα στοιχεία των ασθενών / αναρτώνται στο διαδίκτυο;

Ο ερωτών Βουλευτής

Αθήνα, 29.02.2012

Σταύρος Ελ. Καλογιάννης

Συνημμένο: Υπόμνημα κ. Φ. Μωρόγιαννη

Φώτης Μωρόγιαννης

Ψυχίατρος

Δρ Ιατρικής Παν. Ιωαννίνων

Λωδώνης 2 45 332 Ιωάννινα

Τηλ.26510-26035, κιν: 6944/570811

e-mail:morogian@otenet.gr

www.morogiannis.gr

Ιωάννινα 9/11/2011

Προς:

Την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Δ/νη Γραμματείας , Τμήμα Ελεγκτών

Κηφισίας 1-3

Αθήνα

ΤΚ.115 23

Θέμα: Ηλεκτρονική Συνταγογράφηση και προστασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων

Αυτο το κείμενο αναφέρεται σε ένα σοβαρό αλλά κρυμμένο θέμα που προκύπτει από την ελλειψόμενη καθολική εφαρμογή της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης των φαρμάκων από τους γιατρούς όλων των ασφαλιστικών ταμείων(1). Επειδή τα προσωπικά δεδομένα των ασθενών μέσω της Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης, αναρτώνται στο διαδίκτυο προκύπτουν προβλήματα ιατρικού απορρήτου, ιατρικής δεοντολογίας και προστασίας των προσωπικών δεδομένων των πολιτών.

Μέσω της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης αναρτώνται στο διαδίκτυο τα προσωπικά στοιχεία του ασθενούς (όνομα, επώνυμο, διεύθυνση κατοικίας, τηλέφωνο, ΑΜΚΑ) και η διάγνωση με αναλυτική κατονομασία, χωρίς κωδικοποίηση, επί του παρόντος όπως προβλέπει η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, (μέσω του Εγχειριδίου International Classification of Disorders 10th Edition) και πρέπει να τηρείται από όλες τις χώρες. Στην ειδικότητα π.χ. της Ψυχιατρικής, θα φαίνονται στην ΗΣ οι διαγνώσεις αναλυτικά, όπως Σχιζοφρένεια, Ψυχωσική συνδρομή, Συναισθηματική Ψύχωση, Χρήση ναρκωτικών κλπ. που όπως ξέρουμε, είναι ιδιαίτερα φοβογόνες από το σύνολο της κοινωνίας μας και συχνά μέσω των διαγνώσεων αυτών οργανώνεται το στίγμα και οι συμπεριφορές αποκλεισμού. Οφείλουμε επομένως να προστατεύουμε και να αναγνωρίζουμε στους πάσχοντες από ψυχιατρικά νοσήματα και τις οικογένειες τους, το δικαίωμα για το απόρρητο της κατάστασής τους. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι όσον αφορά την ψυχική νόσο, υπάρχουν προκαταλήψεις, αποκλεισμοί και στιγματισμός. Πώς είναι δυνατόν να υποτιμηθεί μια τέτοια παράμετρος. Μήπως μέσω της ΗΣ που αποτελεί μια σοβαρή-ίσως όμως βιαστική και

ανοριάνωτη προσπάθεια ελέγχου των οικονομικών της υγείας οδηγηθούμε σε άλλες ειδικότερες και σοβαρότερες πτυχές του κοινοτικού μας βίου όπως ο διασυρμός, ο αποκλεισμός, η διαπόμευση και ο στιγματισμός κάποιων συμπολιτών μας ; Αναρωτιόμαστε ότι το διαδίκτυο, παρότι για την πρόσβαση στην ΗΣ υπάρχουν κωδικοί, δεν είναι ένας ασφαλής τρόπος, για τα ευαίσθητα δεδομένα των ασθενών μας, βλ. πρόσφατη περίπτωση weaklinks, όπου αποκαλύφθηκαν τα απόρρητα έγγραφα του Πενταγώνου.

Επιμένως ποια είναι η θέση της Ιατρικής Κοινότητας για ένα τόσο σοβαρό θέμα; Προς τιμήν της, προς το παρόν, μόνο η Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία αποφάσισε σε γραπτό αίτημά μου ότι « η βιαστική και πιεστική χρήση της ΗΣ από τα ασφαλιστικά ταμεία, χωρίς να διασφαλίζεται το απόρρητο των στοιχείων από οποιαδήποτε κακόβουλη πρόσβαση και χρήση αυτών, πρέπει να ανασταλεί» και συμπληρώνει ότι « μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει ουδεμία επίσημη ενημέρωση εκ μέρους του Υπουργείου πάνω στο θέμα αυτό». Διευκρινίζονται οι προτείνοντες την ηλεκτρονική συνταγογράφηση, την διεθνή εμπειρία, ότι δηλαδή κάτι τέτοιο συμβαίνει στο εξωτερικό και ότι υπάρχει καθολική εφαρμογή του μέτρου αυτού στην Ε.Ε και ότι μέσω της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης εξοικονομούνται πόροι από την αλόγιστη συνταγογράφηση φαρμάκων.

Όσον αφορά την αναφερόμενη καθολική εφαρμογή του μέτρου της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης στην Ε.Ε. κάτι τέτοιο, όπως εφαρμόζεται στην Ελλάδα, δεν ισχύει πουθενά(2). Καταρχήν η ΗΣ εφαρμόζεται ευρέως μόνο στις Σκανδιναβικές χώρες (κατά 87-97% στην Σουηδία, κατά 85% στην Δανία, και από το 2006 στην Φινλανδία υπό αυστηρούς όρους κρυπτογράφησης των δεδομένων). Στις υπόλοιπες και μεγάλες χώρες της ΕΕ δεν υπάρχει καθολική εφαρμογή, ούτε καν εθνική στρατηγική. Φυσικά υπάρχει ποσοτικός έλεγχος της συνταγογράφησης των φαρμάκων και στατιστική αξιοποίηση των δεδομένων χωρίς να αναφέρονται ΠΟΥΘΕΝΑ τα προσωπικά δεδομένα των ασθενών, όπως στην Ελλάδα που η ΗΣ αποτελεί φωτοτυπία της παλιάς έντυπης συνταγής. Επίσης θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι συνάδελφοι γιατροί στις χώρες της ΕΕ, τηρούν απαραίτητως την ιατρική δεοντολογία που αφορά την συνταγογράφηση φαρμάκων, έτσι όπως προκύπτει από τα Εγχειρίδια Οδηγιών για την διάγνωση των Νόσων που είναι διαθέσιμα σε όλους τους γιατρούς όλων των ειδικοτήτων και που αποτελούν το Ευαγγέλιο της θεραπευτικής πρακτικής. Στην Ελλάδα δεν έχουμε τέτοια Εγχειρίδια(τα γνωστά Guidelines)-άλλη μια διακατεφύγεια που όμως δεν θίγεται, ούτε στην εκπαίδευση των νέων γιατρών περιλαμβάνεται αυτός ο τομέας. Ούτε φυσικά κανείς εκπαιδεύεται να τηρεί την ιατρική δεοντολογία και ουδείς φρεντίζει για την συνεχιζόμενη άσκηση των γιατρών σε αυτήν μέσω της επανεκπαίδευσης ή ακόμη και της τιμωρίας. Δεν είδα να τίθενται όμως αυτά τα θέματα για συζήτηση και αυτό είναι ανησυχητικό.

Ο περιορισμός της φαρμακευτικής δαπάνης είναι εύλογο αίτημα των οικονομικών της χώρας. Αυτό όμως δεν πρέπει να παρακάμπτει σοβαρά θέματα της ιατρικής πρακτικής όπως η ελεύθερη επιλογή γιατρού, το ιατρικό απόρρητο, η μη αναγραφή των προσωπικών δεδομένων του ασθενούς μέσω της Ελληνικού τύπου Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης στο Ε.Ε.Ε.Ε. που συνιστά παραβίαση των προσωπικών του δεδομένων. Εκτός των όποιων οικονομικών ρυθμίσεων που είναι σεβαστή προτεραιότητα στις μέρες μας, πρέπει να υπενθυμίσουμε, τουλάχιστον, ως προτεραιότητες, οι ανθρωπιστικές αξίες που πάντοτε χαρακτηρίζουν την Ιατρική, όπως η ελευθερία του πολίτη και το δικαίωμα στην υγεία και την

...αλλά και κατά τρόπο ιδιωτικό, αξιοπρεπή και ανθρώπινο, lege Artis, χωρίς διακρίσεις και χωρίς ποσοδούς

Νομίζω ότι χρειάζεται περισσότερη εστίαση στην αλλαγή της νοοτροπίας και της κουλτούρας που πρέπει να διέπει την συνταγογράφηση και την επανασύνδεση της με την ιατρική βιοντολογία και θεραπευτική. Αν δεν συμβεί αυτό φοβάμαι ότι και τα ποσοτικά δεδομένα των ασθενών θα τα θυσιάσουμε και οικονομία δεν θα κάνουμε. Η εφαρμογή της κλασικής τριπλότυπης συνταγογράφησης, απέτυχε επίσης λόγω αδυναμίας των ελεγκτικών μηχανισμών και της αγοραίας νοοτροπίας των γιατρών. Χρειάζεται περισσότερη προσοχή. Ναι στον ποσοτικό και ποιοτικό έλεγχο της συνταγογράφησης ανά ταμείο, ανά γιατρό, ανά νόσο. Ναι όμως επίσης στο ιατρικό πρόβλημα και την προστασία των δεδομένων των ασθενών με πρώτο το δικαίωμα στην ανωνυμία και ιδιωτική διαχείριση της αρρώστιάς των.

Είπαμε ότι λανθάνει στην ηλεκτρονική συνταγογράφηση, καταστρατηγεί το δικαίωμα των ασθενών, όσον αφορά τα ατομικά τους δικαιώματα και εάν αυτό, αποτελεί παραβίαση του άρθρου 94 του περίφημου, δεδομένου ότι τα στοιχεία τους αναρτώνται στο διαδίκτυο.

Υπογραφή

Φώτης Μωρόνιανης
Δρ. Ψυχίατρος

Παραπομπές

1. Τζαβάρας Ν. "Η ηλεκτρονική συνταγογράφηση έχει πιο πολλούς εχθρούς, παρά φίλους" "Εκπαιδευτικό-Γ. Κοιν. Ασφαλίσεων, Ο Κόσμος του Επενδυτή" 27-28/8/2011, σελ6-7.

2. Καλλιέλλη Τ-Μαριόνθη " Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία της Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης", "Εκπαιδευτικό-Γ. Κοιν. Ασφαλίσεων, Ο Κόσμος του Επενδυτή" 27-28/8/2011, σελ6-7.

3. Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία (Ιδιωτική Επιστολή της ΕΨΕ) Πρόεδρος Ν. Τζαβάρας, ΓΓ Δ. Αθανασίου 30-5-2011.

4. Προστασία δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Διάλογος με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2001, σελ 10.